Monblāna aicinājums
(Francija, Šamonī)

Kāpšana un alpīnisms ir bīstama nodarbe, un var Jūs nopietni ievainot vai pat nogalināt (www.climbing.apollo.lv).

Ievads.

Alpīnisms mani interesēja jau kopš bērnības, bet finanšu un kalnu trūkums Latvijā neļāva man izpausties šajā nodarbē.

Pirmā nopietnākā saskarsme ar kalniem man bija 2005.gada vasarā, kad LU ģeogrāfijas fakultāte organizēja reģionālo praksi ģeogrāfijā, kas izpaudās kā mācību ekskursija. Bija arī pirmās virsotnes – Sņežka (1602 m v.j.l., Čehijas Republika) un Viševņiks (2005 m v.j.l., Slovēnijas Republika). Tā es saslimu ar kāpšanu kalnos.

Jau tā paša gada nogalē sāku meklēt iespējas, lai sāktu nodarboties ar alpīnismu. LUTK mājas lapā uzgāju, ka par samērā pieņemamu cenu piedāvāta iespēja kāpt Monblānā. Sazinājos, sāku gatavoties, bet apstākļi sakrita tā, ka pasākums netika īstenots.

Nākamā iespēja redzēt Monblānu (ne kāpt) man bija 2007.gada vasarā, kad biju ceļojumā pa Eiropas valstīm. Kopā ar draudzeni un dēlu pabijām 15 Eiropas valstīs, tajā skaitā Francijas pilsētā Šamonī. Nepaveicās, jo laika apstākļi liedza pat aplūkot slaveno virsotni. Ar pacēlāju uzbraucām līdz 3800 m v.j.l. augstumam (Aiguille du Midi), bet tas nedeva iespēju ieraudzīt virsotni caur biezajiem mākoņiem.

Monblāns no Šamonī.

Tad pienāca 2007.gada beigās, kad iestājos Latvijas alpīnistu un ceļotāju asociācijas organizētajā Kalnu skolā, kuras noslēguma kulminācija bija Kaukāza pasākums ar uzkāpšanu Eiropas augstākajā virsotnē Elbruss. Pēc šī veiksmīgi aizvadītā pasākuma radās ideja, ka varētu tuvākajā laikā mēģināt uzkāpt arī Monblānā. Tā kā septembris un oktobris man bija samērā noslogots (šis laiks skaitās labs, lai kāptu Monblānā). Pēc savāktās informācijas apkopošanas par iespējamo ekspedīcijas laiku, izvēlējos janvāra beigas. Janvāris skaitās samērā stabils mēnesis laika apstākļu ziņā. Sākotnēji pasākumā piedalīties piekrita Jānis un Kate, bet tas tika realizēts tikai mums diviem esot – Jānim un man.

Gatavojoties pasākumam, bija sagatavots pasākuma plāns, iegādāts nepieciešamais inventārs, iegūta un sagatavota nepieciešamā informācija par kāpšanas maršrutiem un patvēruma iespējām. Meklēju iespējas iegādāties lētākas aviobiļetes uz Ženēvu, kā rezultātā brauciens tika plānots caur Lielbritāniju (turp caur Liverpūli, atpakaļ caur Bristoli un Londonu, jo avioreisi Bristole-Rīga no 2009.gada sākuma tiek atcelti). Aviobiļetes izmaksā aptuveni 130 Ls, kas ir ļoti laba cena, bet atceltais reiss „nedaudz” ceļa izdevumus palielināja.

Piedzīvojums.

19.01.2009. (Pirmdiena)

Somas jau sapakotas iepriekšējā dienā. Iluta (mana draudzene) mani ved uz lidostu. Pa ceļam iebraucam pēc Jāņa. Ierodoties lidostā sākam ar somu svēršanu, jo RYANAIR pieļaujamais bagāžas svars nedrīkst pārsniegt 15,9 kg + rokas bagāža 10,9 kg. Nākas secināt, ka mana bagāža nedaudz pārsniedz pieļaujamo svaru. Tā nu man un Jānim nācās kombinēt, līdz mantas daudzmaz tika izkārtotas pa somām tā, ka izdodas iekļauties noteiktajās robežās. Vienīgi 200 gramu smago blašķi ar medicīnisko spirtu nākas atstāt Latvijā. Ir arī pirmie sarežģījumi – pazudis mans fotoaparāts, bet pēc laika tas atrodas (paldies lidostas drošības dienestam). Plkst. 11:40 izlidojam uz Liverpūli. Pēc aptuveni 3 stundu lidojuma (12:30) esam galā. Nedaudz paklaiņojam pa lidostu, iedzeram kolu un reģistrējamies lidojumam uz Ženēvu ar EasyJet. Plkst. 18:00 izlidojam no Liverpūles. Pa ceļam es ieslēdzu GPS uztvērēju, kas dod iespēju sekot līdz lidojumam (atrašanās vieta ir zināma). Ženēvas lidostā esam 20:50. Sākam mērķtiecīgi klīst pa lidostu un meklēt iespējamo vietu pārgulēšanai. Izrādās, ka neesam vienīgie, kas vēlas lidostu izmantot kā viesnīcu. Vieta ir atrasta – laiks pie miera. Pirms tam vēl pacentāmies pārkravāt mugursomas tā, lai būtu tikai viens nesamais.

20.01.2009. (Otrdiena)

Rīts sākas jau 5:00. Neviens mūsu naktsmieru netraucēja, vienīgi pēc māju mīkstajām gultām uz soliņiem gulēt bija pasmagi. Jānis neizturēja un piepūta paklājiņu, bet es gan tam biju par slinku. Piecēlāmies un sākām virzību uz dzelzceļa staciju, kas atrodas turpat pie lidostas. Sēžot netālu no vienas bulciņu pārdotavas ievērojām, ka ārpus tās kastēs ir izliktas bulciņas, kuras iepriekšējā dienā nav pārdotas. Vietējie lidostas strādnieki viens pēc otra ar maisiņiem gāja un ievāca bulciņu ražu. Mēs arī iespēju izmantojām – brokastīs mums franču smalkmaizīšu klāsts. Plkst. 6:12 no lidostas atiet pirmais vilciens uz Ženēvu (biļetes cena vienam cilvēkam 3 CHF). Brauciens aptuveni 10 minūtes. Pēc tam ar somām uz pleciem gājām uz dzelzceļa staciju „Geneve Eaux Vives" no kurienes var aizbraukt uz Šamonī. Ceļā paiet 40 minūtes. Pēc saraksta vilciens atiet 7:02, bet kases vēl ciet, bet biļešu automāta nav. Apjautājamies cilvēka dzelzceļnieka formā par biļešu iegādi, viņš saka, ka biļetes var iegadāties arī vilcienā. Steidzamies uz vilcienu, bet par vēlu – jāgaida līdz 8:02, kad būs nākamais vilciens. Sēžam stacijā ēdam bulciņas un pēc stundas jau esam ceļā uz Šamonī. Pēc kāda laika atnāk biļešu pārdevēja, stilīga francūziete, un mēs iegādājamies biļeti par 37,80 eiro, kas ir paredzēta diviem pieaugušajiem. Secinājums, ar vilcienu braukt uz Šamonī ir lētāk, jo autobuss diviem pieaugušajiem izmaksā 70 eiro uz vienu pusi. Kasiere vēl paskaidro, ka mums le Fayet ciemā būs jāpārsēžas citā vilcienā, lai sasniegtu mērķi. Nokļūstot Šamonī, redzam, ka pamatīgi piesnidzis. Vispirms dodamies uz informācijas centru, lai uzzinātu, kur var iepirkt nepieciešamo pārtiku un inventāru, kā arī šo to uzzināt par laika apstākļiem kalnos. Informācijas centrā, kundze gados atbild uz mūsu jautājumiem un tad pajautā: „Ko mēs taisāmies darīt?" Izdzirdot, ka kāpsim Monblānā, viņa saka, ka ja mēs paši sevi taisāmies nogalināt, tad varam to darīt, jo esot ļoti liela lavīnu bīstamība un iepriekšējā dienā pie Aiguille du Midi četrus alpīnistus nogalināja lavīna. Es piekrītu kundzei par bīstamo pasākumu, bet mierinu, ka laika mums daudz un mēs netaisāmies paši nāvei skriet rīklē – gaidīsim laiku, kad būs drošāk. Pēc tam veikalā iepērkam pārtiku 7-8 dienām, gāzi, sniega rakšanas instrumentu un lavīnlentu (gadījumā, ja nu kas). Kamēr ejam pa veikaliem mantas atstājam hotelī „Cantina", kur pretimnākoši cilvēki atļauj atstāt somas līdz pat 4 stundām un par to samaksu neprasa. Pēc iepirkšanās savācam somas, sakravājamies un ar vilcienu dodamies uz Les Houches (biļete 2 eiro vienam, autobuss 1,5 eiro). No dzelzceļa stacijas līdz pacēlājam diezgan prāvs gabaliņš ko iet, ar autobusu ir izdevīgāk gan cenas, gan laika ziņā. Pacēlājs līdz Belleuve maksā 9,90 eiro, kas ir ļoti pieņemama cena. Pērkot biļeti divas francūzietes ziņkārīgi jautā, par mūsu plāniem. Uzzinājušas, ka taisāmies uz Monblānu, izskatās pārsteigtas. Seko runas par bīstamību, lavīnām un citām tamlīdzīgām lietām.

Uzbraucot augšā seko vēl viena interesanta satikšanās. Ieraugot mūs, no kroga ārā izskrien trīs alpīnisti. Sākam ar viņiem runāt un izrādās, ka viņi ir no Turcijas. Mēģinājuši iet no Belleuve uz Monblānu, bet neveiksmīgi, jo konstatējuši, ka esot bezjēdzīgi daudz sniega, liela lavīnu bīstamība un viņiem nedēļas nogalē (šodien ir otrdiena) jau pasūtītas biļetes uz mājām. Tā kā mēs tikko ieradušies un laika mums ļoti daudz, sakām, ka gaidīsim labāku laiku un kāpsim.

Mūsu maršruts sākās „Bellevue" un uzkāpt izdevās līdz „Dome du Gouter".

Nonākam pie Belleuve stacijas (1794 m v.j.l.), noliekam mantas, sataisāmies nelielam izlūkgājienam un izejam uz maršrutu. Ejam pa turku iemīto taku un konstatējam, ka neko daudz viņi nav kāpuši, jo viņu iemītās pēdas beidzas pie 2000 m v.j.l. Atgriežamies uz pagaidu nometni un gatavojamies vakariņām un naktsmieram. Nākamajās dienas plāns ir sasniegt Le Nid d`Aigle (2372 m v.j.l.). Nepieciešams uzkāpt 578 augstuma metrus. Ziemas apstākļos pa dziļu sniegu tas nav viegli!

Iepriekšējā diennaktī bija piesnidzis vairāk kā 40 cm.

21.01.2009. (Trešdiena)

Pēc iepriekš slikti gulētās nakts miegs bija perfekts. Cēlāmies 7:00, lēnām vācām nost nometni, gatavojām brokastis un taisījāmies kāpienam. Laiks solījās būt saulains un samērā silts. Īsziņas no Latvijas (draudzenes sūtītās) par laika apstākļiem arī daudzsološas. Te pēkšņi atskan pērkonam līdzīgs troksnis no Monblāna puses, abi lūkojamies tajā virzienā. Redzam, ka divas lavīnas mēles strauji drāžas pa stāvo nogāzi lejā, savienojas un apvienotiem spēkiem

skrien pāri de Bionnassay ledājam un ar lielu spēku atduras pret klinšu sienu. Sniega mākonis izšķīst uz visām pusēm. Iespaidīgs skats. Nākas secināt, ja nu tādai lokomotīvei patrāpies ceļā, tad variantu vairs nav. Pozitīvais – tur kur lavīna aizgājusi, kādu laiku vairs nebūs.

Kāpt sākam 10:00. Pa pēdām līdz 2000 m v.j.l. iet labi. Tas prasa nedaudz vairāk kā vienu stundu. Tālāk sākas trakāk kā šausmīgākajos murgos. Somas svars kā minimums ir 35 kg. Man iet smagi, jo tur kur Jānis mierīgi pāriet pāri, es kā eju tā krītu cauri līdz pat viduklim. Mans svars ir aptuveni 10-15 kg vairāk, kā Jānim, tas diezgan pamatīgi man liek saspringt. Neilgi pirms 17:00 esam sasnieguši 2340 m v.j.l. Līdz Le Nid d`Aigle vēl nedaudz jākāpj, bet spēka abiem vairs nav. Arī GPS aparāts rāda, ka līdz mērķim pa taisno ir tikai 35 m. Bet mēs esam sasnieguši tuneli un nolemjam, ka nakšņosim tunelī. Slienam telti, gatavojam vakariņas un taisāmies atpūtai. Vienojamies, ka rīt mēģināsim uzkāpt līdz Baraque des Rognes (2768 m v.j.l.). Sākumā plānojam izlūkot Le Nid d`Aigle un pēc tam iet ar vieglo ekipējumu, lai izpētītu maršrutu.

Diena kopumā bija ļoti smaga. Zināju, ka viegli nebūs, bet šādu elli gan nebiju gaidījis.

Jānis (pa kreisi) un es pie les Rognes grēdas.

22.01.2009. (Ceturtdiena)

Pēc iepriekšējās dienas celties diez ko ātri negribējās, tāpēc sākām pakoties tikai 7:00. Ātri paēdām brokastis, saģērbāmies un devāmies vieglajā variantā uz Le Nid d`Aigle. Aptuveni 15-20 minūtēs bijām uz vietas. Izpētījām apkārtni, secinājām, ka ir iespējams tikt zem normāla jumta un ir pieejamas ļoti labas (salīdzinoši ar Elbrusa „Prijut-11”) tualetes. Nolēmām iet uzreiz atpakaļ un pārnest visas smagās mantas uz šejieni. Līdz 12:00 bijām visu atnesuši, nolikuši un gatavi kāpt uz Baraque des Rognes. Gājām gar les Rognes klintīm, pēc iespējas augstāk, lai izvairītos no lavīnu bīstamām vietām. Atsevišķos nelielos kuluāros bija samērā dziļš sniegs (70-140 cm). Tos veiksmīgi pārvarējām. Plānoto maršrutu uzmanīgi vērojām. Ejot izmantojām dzelkšņus. Aptuveni pēc divu stundu iešanas ar GPS palīdzību noorientējāmies un secinājām, ka jākāpj augšā pa klinti. Klintis bija nedaudz apledojušas, bet iemaņas, kas iegūtas uz kāpšanas sienas sekmēja veiksmīgu to pārvarēšanu. Un tad jau galamērķis bija redzams. Vēl 20 minūtes un mēs 15:00 bijām zem Baraque des Rognes (2768 m v.j.l.) jumta. Izpētījām apkārtni un telpas un nolēmām, ka rīt ar lielajām somām jāpārvācas uz šejieni. Virvi nolēmām atstāt, lai rīt būtu mazāk ko nest. Aptuveni stundas laikā bez steigas nokāpām atpakaļ uz savu esošo bāzes nometni. Gatavojām vakariņas un taisījāmies uz atpūtu. Rītdiena bija paredzēta grūta. Dienas raksturojums – laika apstākļi labi, sniega sega dziļa,

virspusē pūderis, dziļāk paciets vecais sniegs. Šādi sniega apstākļi nav tie labākie, jo paaugstināta lavīnu bīstamība. Tāpēc arī apgrūtināta kāpšana.

23.01.2009. (Piektdiena)

Jau naktī radās aizdomas, ka laika apstākļi strauji iet uz slikto pusi. Ārā ik palaikam dzirdamas stipras vēja brāzmas. Neskatoties uz to ceļamies 6:00, gatavojam brokastis un dzeram tēju. Jānis tā pamatīgi pārcenties ar tējas stiprumu, man pat nelāgi sametās. Beigās viņš ar atzīst, ka laikam sanāca par stipru. Izejot ārā, uzreiz saprotam, ka šodien nekur mēs neiesim. Sēžam būdā dzeram tēju, ēdam un labojam inventāru. Kaut arī franči būdu pamatīgi pieskrūvējuši un nostiprinājuši pie klints, brīžiem sajūta tāda, ka to vējš aizraus pa klints malu. Vēlāk nolemjam iziet ārā ieelpot svaigu gaisu un gatavojoties pastaigai konstatēju, ka man pazudusi maska. Tā vairāk kārt nesteidzīgi pārmeklējot un pārkravājot mantas, maska tika atrasta jau saritinātajā guļammaisā. Ārpusē pabijām tikai 10 minūtes, jo pūtiens tāds, ka kājās noturēties nav iespējams. Šādā laikā uz kalna nogāzes atrasties nav prātīgi. Žēl vakardienas darba – iemītā taka, protams, vairs neeksistēs. Vienīgi cerības liekam uz to, ka vējš būs aizpūtis „pūderi" un kāpšana līdz ar to, iespējams, būs vieglāka. Diena paiet sniega slaucīšanas darbos, kas tiek pa šķirbām tika sapūsts mūsu patvērumā, turpinās ekipējuma labošana, tējas dzeršana un ēšana. Jau pirms 9:00 lienam guļammaisos – jākrāj spēki nākamām dienām. Protams, žēl zaudētā laika.

Jānis laiku īsina dzerot tēju (pa kreisi), es pēc nelielās pastaigas.

P.S. Atgriežoties Latvijā uzzinājām, ka šajā dienā Rietumeiropā plosījies orkāns (vēja ātrums pārsniedzis 32,7 m/s). Internetā atradu informāciju, ka Francijā vēja ātrums vietām brāzmās pārsniedzis 40 m/s – iespaidīgi.

24.01.2009. (Sestdiena)

Nakts izklausās mierīga, bet aptuveni 4:00 sākas atkal vēja trakošana. Klusums mijās ar ļoti stiprām brāzmām. No rīta nesteidzīgi ceļamies, paēdam un atkal liekamies gulēt. Sākam pārrunāt to, ka iespējams Monblānā šoreiz netiksim, jo laika apstākļi to vienkārši neatļauj. Labs laiks tiek solīts uz svētdienu, pirmdienu un otrdienu. Līdz ar to rodas doma uziet līdz Baraque des Rognes, lai savāktu virvi un ja iespējams, izlūkot ceļu uz Refuge de Tete Rouse (3167 m v.j.l.), bet tas atkal ir atkarīgs no laika apstākļiem.

Apnicīgi sēdēt bezdarbībā, tāpēc ap 9:00 tomēr izlienam ārā. Nākas secināt, ka laiks strauji uzlabojas! Pakāpjoties uz augšu ~ 50-60 augstuma metrus secinu, ka „pūderis" ir aizpūsts un kāpšana daudz vieglāka kā iepriekš. Ātri pakojam mantas, lai dotos uz Baraque des Rognes. Izejam 11:00 un nākas secināt, ka kāpšana tiešām iet raiti. Kad līdz mērķim ir palikuši 300 horizontālie metri un aptuveni 100 augstuma metri, mēs nonākam pie 10-15 m plata kuluāra, kas stipri piepūsts ar sniegu. Saprotam, ka ziepes lielas! Jānis kā vieglākais lēnām sāk virzīties pāri, bet es novēroju kuluāru. Aptuveni, kad noieti 4-5 metri dzirdu pērkonam līdzīgu dārdu un 2 m virs Jāņa sniegā parādās plaisa. Brīdinu Jāni par briesmām un viņš steidzīgi nāk atpakaļ. Mēģinām kāpt augstāk, lai kuluāru šķērsotu šaurākā un mazāk bīstamā vietā. Tas izdodas, bet esam iekūlušies citās problēmās. Kāpt uz augšu pa apledojošu

klinti ar lielajām somām bez drošības (nepieciešama marga) ir neprāts, iet uz leju pa klinti arī ir ļoti bīstami. Pieņemam lēmumu iet atpakaļ uz Le Nid d`Aigle. Saprotam, ka turpinot ceļu uz augšu, pastāv iespēja pakļaut sevi ļoti bīstamām situācijām, kas var izrādīties liktenīgas. Vēl jo vairāk, situāciju bīstamāku padara tas, ka sācis snigt, jo sniedziņš pārklāj klintis un tās kļūst ļoti slidenas. Vējš ar paliek stiprāks. Ejam atpakaļ uzmanīgi un pēc vienas stundas sasniedzam savu iepriekšējo patvērumu. Vakarā mūs atkal apmeklē ciemiņi, vairākas kalnu kazas. Tās nav bailīgas, tāpēc varu nodoties to fotografēšanai. Gatavojam vakariņas un pārrunājam nākamās dienas plānus. Ceram ar vieglo ekipējumu ātri uzkāpt līdz Baraque des Rognes un pamēģināt izlūkot ceļu uz Refuge de Tete Rousse, bet tas atkal ir atkarīgs no laika apstākļiem.

25.01.2009. (Svētdiena)

No rīta mūs sagaida brīnišķīgi saulains laiks, bet ik pa brīdim kalnos atbalsojas pērkonam līdzīgi dārdi, kas liecina par lavīnām. Jānis pēta pasākuma plānu – ja kāpiens ritētu atbilstoši tam, tad šodien mēs kāptu uz virsotni. Realitāte ir cita. Arī šodien iet gar des Rogness nogāzi nebūtu prātīgs darbs. Bet tas mūsu noskaņojumu nespēj sabojāt, jo esam taču kalnos, ir brīnišķīgs laiks un mēs to izbaudām. Nesteidzīgi paēdam brokastis un saģērbjamies. Nolemjam nedaudz pakāpties uz augšu, lai novērtētu sniega stāvokli. Jau pašā sākumā Jānim divas reizes atkabinās dzelksnis – slikta zīme. Viņš nolemj iet lejā. Es gan vēl nedaudz pakāpju uz augšu un fotografēju. Diena burvīga. Eju lejā un pierunāju Jāni iet pakustēt. Viņš kārtīgi pieliek dzelkšņus un tad sākam kāpienu. Sākumā iet labi, bet tad sākas ļoti dziļš sniegs. Nolemjam tālāk neiet. Nokāpjam lejā un cenšamies aiziet līdz de Bionnassay ledājam. Arī šo nodomu izjauc sniega dziļums. Vietām pamērām sniega dziļumu – tas sasniedz pat 160 cm.

Sniega dziļuma mērīšana.

Nolemjam pamēģināt kāpt gar klinti, lai tiktu uz tās. Izdodas! Tas dod mums iespēju ātri tikt uz augšu pa ļoti drošu maršrutu. Sniega biezums maršruta sniegainākajās vietās nav lielāks par 70 cm. Neilgā lakā sasniedzam augstumu aptuveni 2550 m v.j.l. Iepriekš tas mums prasīja vairāku stundu smagu darbu. Atrodamies vietā no kuras ir iespēja novērtēt tālāko maršrutu gan uz Baraque des Rognes gan uz Refuge de Tete Rousse. Pa gabalu izskatās cerīgi, bet rītdienas rīts parādīs vai vispār ir iespējams ko uzsākt. Atgriežamies nometnē labā garastāvoklī. Gatavojam vakariņas. Izeju laukā fotografēt saulrietu, tas šovakar padevies sevišķi skaists.

Saulriets un „ciemiņi" pie Le Nid d`Aigle.

Neizpaliek arī ciemiņi (kalnu kazas), kas ieradušās paprāvā pulciņā. Šodien tās ļoti drošas, jo izdodas pieiet aptuveni 3-4 metru tuvu. Foto tumsas dēļ īpaši labi neizdodas, bet atsevišķi uzņēmumi ir labas kvalitātes.

26.01.2009. (Pirmdiena)

No rīta ceļamies 6:00, gatavojam brokastis un pakojam mazās mugursomas. Somās ieliekam pārtiku aptuveni trim ēdienreizēm, gāzes balonu, gāzes degli, termosu ar tēju, glikozi ar C vitamīnu, enerģijas dzērienu, riekstus, rozīnes, „Snugpak" silto jaku un rezerves zeķes. Es vēl somā iemetu siltos „gore" dūraiņus. Guļammaisus nolemjam nepakot un atstājam izklātus. Uzsākam kāpienu pa vakar izlūkoto maršrutu un jau pēc 80 minūtēm esam pie Baraque des Rognes. Savācam virvi un pakāpjamies pa klinti lai paskatītos uz Šamonī pilsētu no augšas. Skaisti ….

Uzsākam ceļu uz Refuge de Tete Rousse. Abi ar Jāni diskutējam par maršruta izvēli. Viņš vēlas apiet morēnu pa labi un tad uzsākt kāpšanu pa klinti, savukārt es vēlos uzreiz iet augšā pa morēnu. Nolemjam morēnu apiet, bet beigās secinām, ka labāk būtu bijis iet uzreiz augšā. Kāpšana iet samērā raiti. Pēc kāda laika klints paliek stāvāka un parādās stacionārās margas, kuras izmantojam drošībai. Nonākam sevišķi bīstamā posmā, kur ir stipri piesnidzis, klints apledojusi un samērā stāva. Nolemjam iet ar pārmaiņus drošināšanu. Iesienamies sasaitē un pēc laiciņa pārvaram šo posmu. Šeit mūs gaida vēl viens atgādinājums par to, ka kalnos joki mazi – krusts par piemiņu bojā gājušajam.

Tālāk kāpšana veicas raiti, lai arī labi redzam mērķi, nesteidzamies iet uzreiz uz to. Turpinām ceļu pa klinšu kori uz augšu līdz nelielai virsotnei (3228 m v.j.l.), kur atpūšamies un nedaudz fotografējam. Tālāk ejam uz Refuge de Tete Rousse. Lai tur nokļūtu ir jāšķērso Tete Rousse ledājs aptuveni 250 m platumā. Šis šķērslis mums nesagādā problēmas, jo sniegs nav dziļš un pat šajā laikā ir labi redzams marķētais maršruts.

Nonākot līdz patvērumam, izpētām to un secinām, ka tas priekš šī gadalaika ir visai komfortabls. Citi alpīnisti ir atstājuši pārtikas krājumus, kas varētu mums noderēt, ja nu iznāk palikt te ilgāk. Ir pieejami matrači un segas. Apsveram iespēju pakāpties augstāk, tas ir līdz Lielajam kuluāram (le Grd Couloir). Izejot no Tete Rousse, pie sniega lauka pamanām ko sarkanu, pieejot tuvāk atrodam divus pārus sniega kurpju. Šāds ekipējums būtu noderējis iepriekšējās dienās, tāpēc to nesmādējam un nesam līdz. Diezgan raitā solī ejot nonākam pie kuluāra. Nākas secināt, ka stacionārā marga uz ziemas laiku ir noņemta, jo domājams, ka aptuveni 12 mm resnā trose lavīnas iedarbības rezultātā tiktu pārrauta kā diegs.

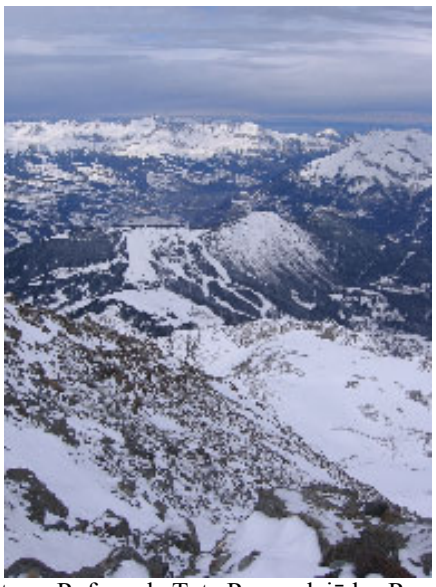

Maršruts uz Refuge de Tete Rouse, lejā les Rognes grēda (pa kreisi) un Lielais kuluārs (pa labi).

Abi skatāmies pulkstenī – laika vēl daudz, bet Refuge du Gouter (3817 m vjl.) te pat vien ir – tik vien kā aptuveni 520 aukstuma metri ir jāuzkāpj pa klinti. Laiks aptuveni mums ir trīs stundas. Tā kā pārtika mums ir, pēc ievāktās informācijas Refuge du Gouter ir iespēja arī atrast patvērumu, kurā ir pieejami matrači un segas – nolemjam iet uz priekšu. Šķērsojot kuluāru, kas ir 50 m plats nolemjam drošināt viens otru izmantojot virvi. Lavīnas gadījumā virve nepalīdzētu, iespējams, ka pat otrs kāpējs arī būtu pakļauts lielākam riskam. Drošināšana paņem vairāk laika kuluāra pāriešanai, bet jau pēc aptuveni 15-20 minūtēm izmantojot stacionārās margas sākam kāpt uz augšu. Vietās, kur bīstamība mazāka, stacionāro margu nav, bet mūsu gadījumā visu laiku ir jābūt uzmanīgiem, jo klintis ir apsnigušas un vietām apledojušas.

Pēc nopietnas kāpšanas plkst. 17:30 līdz ar saulrietu esam sasnieguši mērķi. Šodien ir paveikts nopietns darbiņš, jo ir uzkāpti 1445 augstuma metri. Aplūkojam telpas, atrodam daudz pārtikas un gāzi, kā arī matračus un segas. Vienīgi tualete ir aizslēgta. Neliels haosiņš arī tiek konstatēts. Secinām, ka trūkst sniega lāpstas un slotas, lai varētu telpu nedaudz piekopt. Tualetes trūkumu atrisinām ar izdomu, lai nebūtu jāiet ārā, kur temperatūra noslīdējusi zemāk par -25°C. Atrodam divas plastmasas kastes, no kurām blakus telpā uztaisām improvizētu podu, kurā ieliekam plastmasas maisiņu. Vakarā pēc iestiprināšanās, gatavojam migu, lai pārlaistu nakti. Izmantoju vismaz 20 segas un esmu pārliecināts, ka auksti nebūs. Pirms gulētiešanas apspriežam rītdienas plānus.

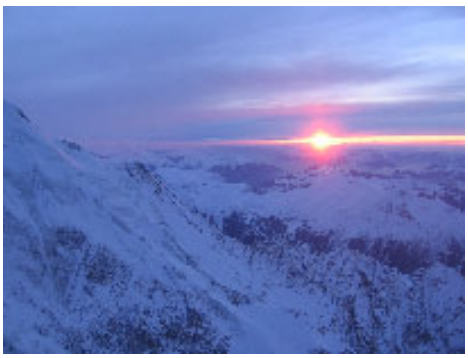

Saulriets no Refuge du Guter (pa kreisi) un skats uz Belleuve slēpošanas parku (pa labi).

Virsotne ir tuvu un ja laika apstākļi ir labvēlīgi ir jāiet augšā un pēc tam jānokāpj līdz Refuge de Tete Rousse. Izpētām maršrutu uz virsotni un liekamies gulēt.

27.01.2009. (Otrdiena)

Nakts – vienkārši drausmīga, jo sals diezgan nopietns. Iespējams temperatūra noslīdēja zem -30°C. Lielāko nakts daļu nācās padrebināties, miegam nekas daudz nesanāca. Ceļamies agri un gatavojam brokastis. Uzpildām termosu ar karstu ūdeni, kurā tiek iejaukta glikoze ar C vitamīnu. Plānojam līdzi ņemt riekstus un rozīnes. Ģērbjamies silti – uzvelkam silto jaku (Snugpak) un membrānas (Gore) jaku pa virsu. Izejam desmit minūtes pirms septiņiem, uzvelkam sniega kurpes un sākumā mēģinām iet ar tām, bet galīgi neveicas, jo sniegs ļoti ciets. Ātri tās nomainām uz dzelkšņiem un sākam iet uz Aiguille du Gouter (3863 m v.j.l.). Laika apstākļi ir ciešami – vējš aptuveni 5-10 m/s, bet temperatūra varētu būt ap -25°C. Jau no sākuma ejam sasaitē. Sasniedzam Aiguille du Gouter un tad gar kores kreiso malu iznāk iet uz leju aptuveni 150 m. Sākam kāpt uz Dome du Gouter, bet ejot augstāk sāk arī pastiprināties vēja stiprums. Cenšamies virzīties uz Dome du Gouter kreiso plecu, bet asais vējš mūs novirza no kursa. Uz ledāja redzam plaisu sistēmu, kuru veiksmīgi apejam. Turpinām kāpt augstāk, vējš ir diezgan stiprs, bet pēc iepriekš novērotā ir cerība, ka pēc saullēkta tas pierims. Pēc GPS esam jau augstāk kā 4000 m v.j.l. Nolemjam pārvarēt kori pa labo plecu, jo izskatās, ka būs vieglāk. Šajā posmā nākas noņemt brilles, jo pie kores vējš ir ļoti stiprs, tās aizsit ar sniegu un redzamība līdz ar to ir nulle. Jānim sāk salt rokas, jo siltos cimdus viņam neizdevās izžāvēt. Lai negūtu roku apsaldējumus mēs maināmies ik pa laikam ar cimdiem, jo mani „gore" dūraiņi šādam laikam ir ideāli. No labā pleca puses esam uzkāpuši Dome du Gouter (4304 m v.j.l.) un redzam maršrutu uz Monblānu. Vēl nepieciešams uzkāpt 500 augstuma metrus, bet vēja stiprums liek mums apstāties. No šīs vietas ir saskatāma patversme „Abri Vallot". Līdz tai jāuzkāpj aptuveni 50-60 augstuma metri, bet ceļa garums varētu būt aptuveni 700 m. Jānis pamana , ka man ir apsaldēta seja. Paskatos uz Jāni un nākas secināt, ka viņam ar draud tas pats. Apspriežam iespējas aiziet līdz patvērumam, kas ir saskatāms, bet tad pieņemam lēmumu atkāpties, jo attālums ir pārāk liels, kā arī laika apstākļi netaisās uzlaboties.

Sākas atpakaļceļš. Vējš pieņemas spēkā un redzamība kļūst vēl sliktāka. Mainot cimdus, kailā roka dažās sekundēs pārklājas ar ledus kārtiņu. Sniegs asi triecas sejā, apledo skropstas, uzacis un vaigi. Vienu no cepurēm izmantoju kā masku, bet tas neko daudz nepalīdz. Sliktā redzamība sekmē mūsu novirzīšanos no kursa, kā rezultātā nokļūstam uz ledus sienas (~ 36º), kas beidzas ar bezdibeni. Saprotu, ka izslīdēšanas gadījumā sekas labas nebūs. Veiksmīgi pārvaram šo bīstamo posmu, bet nonākam uz ledāja, kur neskaitāmas plaisas, kuras ir aizpūstas ar sniegu. Sākas droša ceļa meklēšana – bakstāmies ar nūjām sniegā, es cenšos plaisas izsekot no ledāja augšējās malas, kur tas ir sācis plaisāt. Dažām plaisām nākas vienkārši lēkt pāri. Veiksmīgi pārvaram šo bīstamo posmu. Apskatot atsevišķas plaisas nav iespējams saskatīt to dziļumu. Iespaidīgas ledāja lamatas! Nonākot drošībā ātri noejam pa nogāzi un sākas kāpies uz Refuge du Gouter. Vējš pacenties ne tikai aizpūst mūsu pēdas, bet pat uzpūtis biezāku sniega kārtiņu. Iešana pa sniegu ļoti smaga un 11:50 bezspēkā atgriežamies patvērumā. Dzeram vitamīnu dzērienu no termosa un cenšamies ko apēst. Man pat ēst nav spēka. Es nolemju vienu stundiņu pagulēt. Pēc nelielās atpūtas nedaudz ieēdam un nolemjam doties uz Refuge de Tete Rousse. Šeit nakšņot otru nakti mums negribas!

Atpakaļceļš no Refuge du Gouter uz Refuge de Tete Rousse.

Abi labi saprotam, ka šodienas lēmums pārtraukt kāpienu uz virsotni tika pieņemts savlaicīgi un tas iespējams izglāba mūsu dzīvības. Virsotne paliek nākamai reizei…

Plkst. 14:30 uzsākam atpakaļceļu uz leju. Ejam ļoti uzmanīgi, jo vēja un sniega ietekmē klintis ļoti slidenas. Kur vien iespējams, izmantojam stacionārās margas. Nonākot pie Lielā kuluārā es nolemju neizmantot virvi un ātri to šķērsoju. Pēc tam iet Jānis un, kad viņš nogājis 10-15 m no kuluāra augšas lēnām sāk slīdēt sniegs. Par laimi mums tas neizraisa lielāku sniega masu kustību, kas savukārt izraisītu lavīnu. Jānis ātri šķērso atlikušo kuluāra daļu un mēs turpinām ceļu uz Refuge de Tete Rousse.

Plkst. 17:00 esam zem jumta. Sākam gatavot vakariņas. Par šo smago dienu mums tiek arī sava veida apbalvojums – fantastisks saulriets. Es, protams, tos brīžus iemūžinu ar savu fotokameru. Līdzīgi kā iepriekšējā vakarā ierīkoju migu no segām.

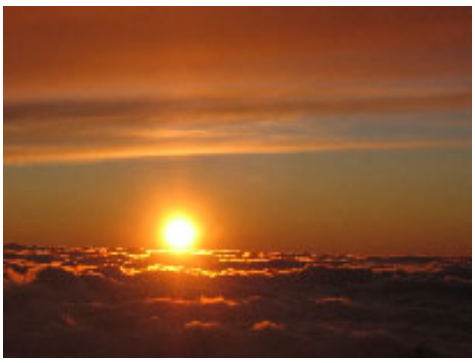

Saulriets no Refuge de Tete Rousse.

Lai arī mums neizdevās uzkāpt virsotnē esam ļoti gandarīti par paveikto. Galvenais ir iegūtā pieredze!

28.01.2009. (Trešdiena)

Nakts pagāja daudz labākos apstākļos kā iepriekšējā, jo nebija jāguļ visu laiku „kamoliņā" un miegam tika atvēlēts paprāvs laika sprīdis. Ceļamies plkst. 6:00 un gatavojam brokastis. Ātri paēdam un sapakojam mantas. Nolemjam, ka šeit atstāsim visu neapēsto pārtiku un neizmantoto gāzi, jo lejā mums vēl ir paprāvas rezerves. Gan jau kādam tās noderēs. Plkst. 8:00 sākam kāpšanu lejā. Pārvaram bīstamākās vietas un jau pēc trīs stundām esam Le Nid d`Aigle. Neviens mūsu prombūtnes lakā te nav bijis, ja nu vienīgi kalnu kazas. Gatavojam pamatīgas pusdienas un bez steigas kravājam mantas lielajās mugursomās. Plkst. 13:15 esam gatavi turpināt ceļu lejā. Sākumā pa bīstamāko posmu ejam ar dzelkšņiem, bet līdz ko sasniedzām Col du Mt Lachat (2077 m v.j.l.) velkam sniega kurpes. Nedaudz pirms plkst. 15:00 nonākam civilizācijā.

Ar pacēlāju nobraucam uz Les Houches un gaidām autobusu, lai dotos uz Šamonī. Garām iet simpātiska francūziete un vērīgi noskatās uz mums, atceramies, ka šī jaunkundze mums pārdeva biļetes uz pacēlāju. Jā gan – astoņas dienas ir pagājušas kopš tā laika.

Autobuss ir klāt un varam doties tālāk. Pieturu ir daudz un svešā vidē grūti orientēties, kā rezultātā izkāpjam stipri par ātru. Bet uzrodas izpalīdzīgi vietējie pensionāri, kas ne tikai palīdz noteikt atrašanās vietu, bet pat beigās ar savu privāto auto mūs aizved uz mūsu plānoto apmešanās vietu. Kā pateicību un suvenīru no Latvijas sniedzu šim labajam cilvēkam vienu latiņu, jo jebkādu samaksu mūsu glābējs pieņemt atsakās.

Bet seko neveiksme, jo hostelī vietu nav. Beigu beigās mums iesaka citu pajumti, kur mēs veiksmīgi apmetamies par 14 eiro. Šeit mēs beidzot tiekam dušā, virtuvē un normālā gultā. Vakars man spilgti paliks atmiņā ar bārdas dzīšanu. Jau pēc pāris vilcieniem skuvekļa asmeņi bija trulāki par sviesta nazi un nevis grieza bārdas rugājus, bet rāva ar visām saknēm. Mocījos aptuveni stundu līdz man tas „piegriezās" un ļoti interesantā izskatā gāju vakariņot.

29.01.2009. (Ceturtdiena)

Saldākais miegs visa pasākuma laikā! No rīta ieēdām brokastis un Jānis steidzās uz tuvāko veikalu, lai nopirktu skuvekļus, bārdas putas un kādu sejas krēmu, lai varētu sākt ārstēt apsaldēto seju. Es tikmēr lēnā garā kārtoju somu. Pēc laiciņa jau varēju pabeigt vakar iesākto cīņu ar bārdu un tad jau mēs bijām gatavi pamest šo pajumti, lai ietu un iepazītu Šamonī. Pilsētiņā vispirms devāmies uz jau zināmo viesnīcu „Cantina", lai atstātu lielās mugursomas. Pēc tam devāmies uz alpīnistu biroju (Maison de la Montagne), kur var nolīgt kalnu gidus, iegūt nepieciešamo informāciju par maršrutiem un uzzināt laika prognozi. Mūsu interese bija iegūt savā īpašumā labu karti, lai varētu plānot ekspedīciju nākamam gadam, kā arī precizēt laika ziņas dienai, kad kāpām virsotnē. Sarunā uzzinājām, ka tajā dienā vēja ātrums virs 4000 m v.j.l. sasniedza 70 km/h (~19,4 m/s). Šāda vēja atdzesējošais efekts uz audiem pie temperatūras -25ºC atbilst aptuveni -58ºC līdz -62ºC. Nācās vēlreiz secināt, ka lēmums atkāpties bija pareizs.

Šamonī pilsētiņa.

Tālāk devāmies uz alpīnisma ekipējuma paradīzi, kur diezgan ilgi pētījām mums interesējošās lietas. Šo to arī iegādājamies. Izgājām loku pa pilsētu un nolēmām aiziet paēst pusdienas kādā no ēstuvēm. Izvēlējāmies picēriju, kur pasūtījām salātus un picu. Es beidzot tiku pie sen kārotā alus. Ēdiens bija burvīgs, pat grūti izcelt, kas garšoja labāk – salāti vai pica. Pēc pusdienām vēl nedaudz apskatījām pilsētu un virzījāmies dzelzceļa stacijas virzienā, lai dotos uz Ženēvu. Tur mums bija neliels pārsteigums franču gaumē – viss Francijas dzelzceļš šajā dienā streikoja un tāpēc mums nācās izmantot autobusu pakalpojumus. Tas, protams, finansiāli nebija labākais variants, bet divu stundu laikā nokļuvām Ženēvas lidostā, kur mantu glabātuvē atstājām savas somas un ar vilcienu devāmies uz Ženēvas centru, lai aplūkotu šīs pilsētas arhitektūru. Aptuveni divu stundu pastaigā pa Ženēvu nedaudz iepazīnām pilsētu, iegājām lielveikalā uz iegādājāmies šo to vakariņām un devāmies atpakaļ uz lidostu. Lidostā sameklējām ērtu apmešanās vietu, sakārtojām bagāžu, ieēdām vakariņās vēl palikušo speķi un nopirkto jogurtu, un centāmies nedaudz pagulēt, kas šoreiz izdevās salīdzinoši labāk, kā iepriekš.

30.01.2009. (Piektdiena)

No rīta nepacietībā gaidījām mirkli, lai reģistrētos lidojumam no Ženēvas uz Bristoli (Lielbritānija). Veiksmīgi to izdarījuši un izgājuši drošības pārbaudes, klaiņojām pa „Tax-Free" veikaliem un iepirkām nelielus suvenīrus, ko aizvest uz mājām (galvenokārt Šveices šokolādi). Lidmašīnai paceļoties, kad tā izlidoja caur mākoņu segu, pavērās fantastisks skats uz Alpu virsotnēm. Iepriekš jau abi nolēmām, ka pēc gada atgriezīsimies, lai paveiktu to, kas šoreiz neizdevās.

Pēc aptuveni divām stundām bijām jau Anglijā. Izgājām pasu kontroli, sagaidījām bagāžu un meklējām iespēju aizbraukt uz Bristoles dzelzceļa staciju (Bristol Temple Meads). Turpat pie lidostas jau gaidīja autobuss, kurā pie šofera varēja iegādāties biļetes (6 mārciņas), un pēc 15-20 minūtēm jau bijām plānotajā vietā. Tur ātri vien noorientējāmies un devāmies uz kasi, lai nopirktu biļetes uz Londonas Stanstedas lidostu. Pārsteigums bija neviltots, kad par

biļetēm nācās samaksāt **128 mārciņas**! Ātri vien jau sēdējām ļoti komfortablā vilciena vagonā, bija pieejama arī bufete. Braucām uz Londonu, pa logu vēroju Anglijas ainavas un dzēru Guinness alu. Atšķirībā no mūsu sabiedriskā transporta, šeit šāda vaļība nav aizliegta.

Pēc divu stundu brauciena sasniedzām staciju „London Paddington" un devāmies uz metro, lai dotos uz staciju „London Liverpool Street". Metro sistēma Londonā ir diezgan sarežģīta, kas iebraucējam var sagādāt nepatīkamus mirkļus. Šo problēmu atrisinājām ātri – pajautājot citiem pasažieriem (ļoti atsaucīgi un izpalīdzīgi cilvēki). Sasnieguši starpposmu ātri vien jau sēdējām nākamajā vilcienā un turpinājām ceļu uz galamērķi. Ieradušies lidostā savas somas novietojām bagāžas glabātuvē, devāmies pasirot pa veikaliem un ieturējām maltīti picērijā, kā arī meklējām vietu, kur varētu ērti pārnakšņot. To izdarījuši savācām savas somas un uzsākām to svara pielāgošanu RYANAIR prasībām. Nakts pagāja samērā ātri.

31.01.2009. (Sestdiena)

Rīts sākās ar angļu sviestmaizēm. Nācās secināt, ka tās viņiem padodas labi. Tālāk turpinājām cīnieties ar savu somu liekajiem kilogramiem. Tas beigu beigās veiksmīgi izdevās. Nekādi nevarējām sagaidīt reģistrēšanās laiku, jo reizes trīs gājām un centāmies piereģistrēties, bet nekā. Kad beidzot to izdarījām, ātri atbrīvojamies no lielajām somām, izgājām drošības kontroli un sākām klaiņot pa brīvzonas veikaliem. Šeit es beidzot tiku pie kārtīga angļu tumšā alus pintes – labs gan. Nopirku vēl šādas tādas dāvaniņas, un tad jau varējām doties uz lidmašīnu, lai pēc trīs stundu lidojuma atgrieztos Latvijā.

Tur mani sagaidīja draudzene un pārsteigums – bija ieradušie arī draugi, ar kuriem kopā trenējos un pabijām Kaukāzā. Patīkami ir atgriezties tad, kad tevi kāds gaida ☺

Nobeigums.

Lai arī neizdevās paveikt pašu galveno – uzkāpt virsotnē, ar paveikto esmu gandarīts. Alpīnisms ziemas apstākļos ir īpašs un grūts pasākums, tāpēc iegūtā pieredze ir ļoti vērtīga. Jāņem vērā arī tas, ka spējām pareizi novērtēt bīstamās situācijas, kuras mūs sagaidīja ik uz soļa un spējām saviem spēkiem no tām izvairīties un izkļūt.

Tāpēc es un Jānis esam pateicīgi:

Kalnu skolas instruktoriem (Edgaram, Gitai, Pēterim, Rinaldam, Liānai) kuri mums ir devuši nepieciešamās zināšanas, lai veiksmīgi kāptu kalnos;

Sergejam Klešķinskim, kura diemžēl starp mums vairs nav, bet kurš lielu uzmanību pievērsa mūsu fiziskajai un tehniskajai sagatavotībai, deva daudz vērtīgus padomus tai skaitā arī, lai veiksmīgi norisinātos aprakstītais pasākums;

Oļegam Mirošņikovam, jo viņa vadītie semināri par alpīnisma tehniku un īpaši par alpīnisma psiholoģiju bija ļoti vērtīgi.

Secinājumi:

1) ziemas apstākļos nepieciešami plastmasas zābaki. (Jānim bija labi siltinātie zābaki, bet neskatoties uz to sals pamanījās tikt pie kāju pirkstiem. Man ar plastmasniekiem problēmu nebija);

2) liela nozīme ir labiem cimdiem – vēlams gore-tex dūraiņus ar siltināto iekšējo cimdu, kurā pēc vajadzības var ievilkt vēl vienus cimdus;

3) nepieciešama sejas maska, kura ir no materiāla, kas aiztur vēju;

4) lai pasargātu acis vēlams izmantot kalnu slēpošanai paredzētās brilles;

5) mazajai mugursomai vajadzētu būt vismaz ar 40-45 litru ietilpību (25 litru soma bija par mazu).

Es personīgi vēlos vēl izcelt Jāņa pavāra dotības☺, jo pats uz gatavošanu esmu paslinks.

Abi ar Jāni esam nolēmuši pēc gada mēģināt vēlreiz.

Māris Dauškans.